

بررسی انواع کمیسیون های حقوقی در قانون شهرداری ها

محمد مرادی

کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجن

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی انواع کمیسیون های حقوقی در قانون شهرداری انجام شد. روش تحقیق کتابخانه ای با استفاده از کتب و مقالات و پایان نامه ها انجام گرفت. نتایج نشان داد مهم ترین کمیسیون های حقوقی در قانون شهرداری ها عبارتند از: کمیسیون ماده ۷۷، کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵، کمیسیون ماده ۹۹، کمیسیون ماده ۱۰۱ و کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری بودند که هر کدام به طور مفصل در این مقاله توضیح داده شدند.

واژه های کلیدی: کمیسیون، شهرداری، قانون، ماده.

مقدمه

قانون شهرداری‌ها به عنوان یکی از ارکان مهم نظام حقوقی و اداری کشور، نقش بسزایی در تنظیم و مدیریت امور شهری و ارائه خدمات عمومی به شهروندان دارد. این قانون نه تنها به تعیین وظایف و اختیارات شهرداری‌ها می‌پردازد، بلکه به بررسی و تحلیل کمیسیون‌های حقوقی نیز می‌پردازد که در فرآیند تصمیم‌گیری و اجرای سیاست‌های شهری نقش حیاتی ایفا می‌کنند. کمیسیون‌های حقوقی به عنوان نهادهای تخصصی، مسئولیت بررسی مسائل حقوقی و ارائه مشاوره‌های لازم به شهرداری‌ها را بر عهده دارند و به نوعی پل ارتباطی میان قوانین و مقررات و اجرای آن‌ها در سطح محلی محسوب می‌شوند. در این راستا، بررسی انواع کمیسیون‌های حقوقی در قانون شهرداری‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این کمیسیون‌ها می‌توانند به عنوان ابزارهای کلیدی در حل و فصل اختلافات، نظارت بر اجرای قوانین و مقررات و همچنین ارائه مشاوره‌های حقوقی به شهرداری‌ها عمل کنند. از جمله کمیسیون‌های مهم می‌توان به کمیسیون ماده ۱۰۰، کمیسیون ماده ۹۹ و کمیسیون‌های تخصصی دیگر اشاره کرد که هر یک وظایف و اختیارات خاص خود را دارند. کمیسیون‌های حقوقی در قانون شهرداری‌ها به دلیل تنوع وظایف و اختیارات خود، می‌توانند تأثیرات عمیقی بر روند توسعه شهری، حفظ حقوق شهروندان و ارتقاء کیفیت خدمات عمومی داشته باشند. این کمیسیون‌ها با بررسی دقیق مسائل حقوقی و ارائه راهکارهای مناسب، می‌توانند به شهرداری‌ها در اتخاذ تصمیمات صحیح و قانونی کمک کنند و از بروز مشکلات حقوقی جلوگیری نمایند. در این مقاله، به بررسی انواع کمیسیون‌های حقوقی در قانون شهرداری‌ها خواهیم پرداخت و به تحلیل وظایف، اختیارات و تأثیرات آن‌ها بر مدیریت شهری و حقوق شهروندان خواهیم پرداخت. امید است که این پژوهش بتواند به ارتقاء دانش حقوقی و بهبود عملکرد کمیسیون‌های حقوقی در شهرداری‌ها کمک کند و زمینه‌ساز توسعه پایدار و عادلانه شهری باشد.

کمیسیون

- تعریف لغوی کمیسیون

در کتاب لغت نامه دهخدا کمیسیون به مأمورتی که برای اجرای امری به کسی دهند می‌گویند. (دهخدا، ۱۳۸۴: ۲۰۱)

- تعریف اصطلاحی کمیسیون

عده معدودی از اعضای دولت و یا مرکب از اعضای دولت و غیره که به طور اتفاقی یا موقت یا دائم در زمینه کارهای اداری یا قضایی با یکدیگر همکاری و تبادل نظر کنند و تصمیم بگیرد. (جعفری لنگرودی، ۱۳۸۸: ۵۷۶)

- شهرداری

شهرداری در فرهنگ معین اداره ای است که در هر شهر برای احداث و پاکیزه نگاه داشتن خیابان‌ها پارک‌های عمومی و روشنایی و تقسیم آب و غیره دایر است و تحت نظر انجمن شهر و به ریاست شهردار به اجرای وظیفه می‌پردازد (معین، ۱۳۹۹: ۴۳۱). سازمانی که در هر شهر برای پاکیزه نگهداشتن کوچه‌ها خیابان‌ها مواظبت از باغ‌های عمومی روشنایی شهر تقسیم آب و تغییر نرخ خواربار تشکیل می‌شود و زیر نظر انجمن شهر یا وزارت کشور قرار دارند. شهرداری از نظر لغوی از دو کلمه «شهر» و «داری» تشکیل شده است که «داری» به معنی اداره و مدیریت و شهر به جایی که دارای شهرداری می‌باشد، اطلاق می‌گردد. بنابراین از نظر لغوی شهرداری را می‌توان سازمان اداره شهر دانست و در اصطلاح

شهرداری به واحدی گفته می‌شود که به منظور اداره امور محلی و ارائه خدمات عمومی نیاز شهروندان در یک مرکز جمعیتی یا خصایص شهری تشکیل می‌شود.

شهرداری موسسه ای عمومی غیر دولتی و مستقل است که به موجب قانون در شهرها تشکیل می‌شود و عهده دار امور محلی و اداره خدمات به شهروندان و سکنه شهری می‌باشد. به موجب ماده ۳ قانون شهرداری شهرداری شخصیت حقوقی مستقلی دارد. در ایران در سال ۱۲۸۶ شمسی نخستین قانون شهرداری به نام قانون بلدیه به تصویب رسید. در سال‌های ۱۳۰۹، ۱۳۲۸، ۱۳۰۸ و در نهایت ۱۳۳۴ اصلاحاتی در این قانون صورت پذیرفت و قانون مدون سال ۱۳۳۴ به عنوان آخرین قانون مورد استناد شهرداری‌ها قرار گرفت. طبق این قانون شهرداری مسئولیت تمامی امور شهری اعم از آموزش بهداشت آب برق و... را بر عهده داشت. متأسفانه به مرور زمان بخش‌هایی از وظائف مندرج در این قانون از شهرداری منتزع شد و به نهادهای دیگر واگذار گردید (عبدلی آشتیانی، ۱۳۹۷: ۲۱).

نقش کمیسیون‌ها در وظایف شهرداری

با توجه به کثرت وظایف شهرداری و همچنین وجود سلايق مختلف در بین پرسنل و ارباب رجوع در برداشت از قوانین فلذا اختلافات زیادی در کارهای اداری و اجرایی شهرداری پیش می‌آید. از طرفی شهرداری برای ارائه خدمات به شهروندان و همچنین افزایش رفاه شهروندان به اقداماتی منجمله احداث پارک‌ها، ایجاد معابر، اجرای پروژه‌های عمرانی سازماندهی مشاغل مزاحم و حفظ بهداشت عمومی شهر نیاز دارد. به طور مثال در راستای سازمان دهی مشاغل مزاحم و تعطیل نمودن مشاغلی که برای شهروندان مزاحمت ایجاد می‌نماید، نیاز به مرجعی می‌باشد که در اسرع وقت به موضوع رسیدگی نماید و یا اینکه برای جلوگیری از تخلفات ساختمانی نیاز به مرجعی می‌باشد که در کمترین زمان ممکن بتواند از ادامه ساخت و ساز جلوگیری و رای لازم را صادر نماید از طرفی در صورتی که شهرداری‌ها بخواهند برای هر موردی موضوع را از طریق قوه قضاییه پیگیری نمایند، با توجه به حجم کار دادگستری ضمن اینکه به علت کثرت پرونده‌ها و موضوع مشکلاتی را برای دادگستری به وجود می‌آورد به علت طولانی شدن روند رسیدگی گاه‌ها رای بعد از اتمام تخلف صادر می‌شود که اجرای آن از نظر اجتماعی و اسراف سرمایه‌های ملی به نفع شهر و کشور نمی‌باشد. فلذا قانونگذار برای تسریع در اجرای صحیح وظایف شهرداری‌ها بنا به دلایل ذیل کمیسیون‌هایی را پیش‌بینی نموده است:

- ۱- جلوگیری از اختلاف سلیقه و ایجاد وحدت رویه در انجام امور محوله
- ۲- تسریع در جلوگیری از تخلفات.
- ۳- تسریع در ارائه خدمات مطلوب به شهروندان
- ۴- وصول سریع مطالبات شهرداری‌ها که نهایتاً منجر به ارائه خدمات به موقع به شهروندان می‌گردد.
- ۵- کاهش مراجعات به دادگستری.
- ۶- تسریع در صدور آراء و اتخاذ تصمیمات به موقع.
- ۷- تسریع در اجرای وظایف شهرداری. (عباس زاده و رحیمی، ۱۳۹۰: ۱۶)

انواع کمیسیون‌های شهرداری

۱- کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری‌ها

ماده ۷۷ قانون شهرداری اصلاحی مصوب (۱۳۴۵، ۱۱، ۱۷)

به منظور رسیدگی به اعتراضات مؤدیان راجع به عوارض شهرداری و رفع هرگونه اختلاف بین مؤدی و شهرداری در خصوص تشخیص میزان عوارض، کمیسیونی به نام کمیسیون ماده ۷۷ تصمیم‌گیری می‌نماید.

رفع هرگونه اختلاف بین مؤدی و شهرداری در مورد عوارض به کمیسیونی مرکب از نمایندگان وزارت کشور و دادگستری و انجمن شهر ارجاع می‌شود و تصمیم کمیسیون مزبور قطعی است. بدهی‌هایی که طبق تصمیم این کمیسیون تشخیص شود، طبق مقررات اسناد لازم‌الاجرا، به و سیله اداره ثبت قابل و صول می‌باشد اجرای ثبت مکلف است بر طبق تصمیم کمیسیون مزبور به صدور اجرائیه و وصول طلب شهرداری مبادرت نماید در نقاطی که سازمان‌های قضایی نبا شد رئیس دادگستری شهرستان یک نفر را به نمایندگی دادگستری تعیین می‌نماید و در غیاب انجمن شهر انتخاب نماینده انجمن از طرف شورای شهرستان بعمل خواهد (عباس زاده و رحیمی، ۱۳۹۰: ۳۸)

- مستندات قانونی تشکیل کمیسیون ماده ۷۷

ماده ۷۷ قانون شهرداری‌ها مصوب ۱۳۳۴، ۴، ۱۱ با اصلاحیه‌های بعدی

-اعضای کمیسیون ماده ۷۷

۱- نماینده وزارت کشور

۲- نماینده دادگستری

۳- نماینده انجمن شهر یا شورای اسلامی شهر.

«نماینده دادگستری» بر خلاف تشکیلات کمیسیون ماده صد که الزاماً باید عضو قضایی از قضات دادگستری انتخاب شود در کمیسیون ماده ۷۷ چنین صراحتی وجود ندارد. اطلاق ماده ۷۷ قانون شهرداری موجب این ابهام است که می‌توان نمایندگان قوه قضاییه را از بین کارکنان اداری دادگستری تعیین کرد. بدیهی است با توجه به اهمیتی که حضور قاضی دادگستری خصوصاً در ارتباط با تشکیلات مراجع قضاوتی خارج از دادگستری دارد و اینکه حضور عالم حقوق قسم یاد کرده موجب تضمین حقوق شهروندان و شهرداری در ارتباط با موضوع اختلافی می‌گردد، بایستی پذیرفت که نمایندگان قوه قضاییه از بین قضات دادگستری باشند وزیر دادگستری نیز می‌تواند اختیار انتخاب نمایندگان دادگستری را به عنوان عضو کمیسیون به ریاست دادگستری استان و یا هر مقدار دیگری تفویض نماید اضافه می‌نماید. با توجه به قسمت آخر ماده قانون مزبور «در نقاطی که سازمان قضایی نباشد رئیس دادگستری شهرستان یک نفر را به عنوان نمایندگی دادگستری تعیین می‌نماید».

۲- کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها

جلوگیری از تاسیس و ایجاد مراکزی که مزاحمت برای عموم ایجاد می‌کند یا با اصول بهداشتی بهداشت عمومی در تناقض است. سد معبر، جلوگیری از ساختن کارخانجات مزاحم .

- مسئول دعوت برگزاری جلسات

در شهرهای بزرگ و کمیسیون فوق دارای دبیرخانه مستقل با پرسنل مورد نیاز فعالیت می‌نماید اما در شهرهای کوچک به علت حجم کاری کم کمیسیون، فاقد دبیرخانه بوده و امورات کمیسیون را احدی از پرسنل با ابلاغ رسمی شهردار انجام می‌دهد. فلذا در شهرهای دارای دبیرخانه دعوت نامه با امضای دبیر کمیسیون و در شهرهای فاقد دبیرخانه دعوت نامه با امضای شهردار یا قائم مقام ایشان صورت می‌گیرد.

- مبنای کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵

بند ۱۲۰ اصلاحی (۱۳۴۵، ۱۱، ۲۷) جلوگیری از ایجاد و تأسیس کلیه اماکن به نحوی از آنجا موجب بروز مزاحمت برای ساکنین یا مخالف اصول بهداشت در شهرهاست.

- مستندات کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵

بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها مصوب ۴۰۱۱، ۱۳۳۴ با اصلاحیه های بعدی

- وظایف کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵

شهرداری مکلف است از تأسیس کارخانه ها، کارگاه ها، گاراژهای عمومی و تعمیرگاه ها و دکان ها و همچنین مراکزی که مواد محترقه میسازند و اصطیل چهارپایان و مراکز دامداری و به طور کلی تمام مشاغل و کسب هایی که ایجاد مزاحمت و سر و صدا می‌کنند یا تولید دود و یا عفونت و یا تجمع حشرات و جانوران می نمایند جلوگیری کند و در تخریب کوره های آجر گچ و آهک پزی و خزینه گرمایه های عمومی که مخالف بهداشت است، اقدام نمایند و با نظارت و مراقبت در وضع دودکشهای اماکن و کارخانه ها و و سایل نقلیه که کار کردن آنها دود ایجاد می‌کنند از آلوده شدن هوای شهر جلوگیری نماید و هرگاه تأسیسات مذکور فوق قبل از تصویب این قانون به وجود آمده باشد آن را تعطیل کند و اگر لازم باشد آنها را به خارج از شهر انتقال دهد. تبصره الحاقی (۱۳۴۵، ۱۱، ۲۷) شهرداری در مورد تعطیل و تخریب و انتقال به خارج از شهر مکلف است مراتب را ضمن دادن مهلت مناسبی به صاحبان آنها ابلاغ نماید و اگر صاحب ملک به نظر شهرداری معترض باشد باید ظرف ۱۰ روز اعتراض خود را به کمیسیون مرکب از سه نفر که از طرف انجمن شهر انتخاب خواهند شد تسلیم کنند رای کمیسیون قطعی و لازم الاجرا است. هرگاه رای کمیسیون مبنی بر تایید نظر شهرداری باشد و یا صاحب ملک در موقع اعتراض نکرده و یا در مهلت مقرر شخصاً اقدام نکند شهرداری به وسیله مأمورین خود راساً اقدام خواهد نمود (عباس زاده و رحیمی، ۱۳۹۰: ۵۳)

به منظور آگاهی هر چه بیشتر بیشتر مواردی از قوانین مرتبط ذیل درج می‌گردد:

۱- اقدام هر عملی که موجب آلودگی محیط زیست را فراهم نماید ممنوع است. منظور از آلوده ساختن محیط زیست عبارت است از پخش یا آمیختن مواد خارجی به آب یا هوا، خاک یا زمین به میزانی که کیفیت فیزیکی یا شیمیایی یا بیولوژیک آن را به طوری که زیان آور به حال انسان یا سایر موجودات زنده و گیاهان و یا آثار و ابنیه باشد تغییر دهد. ماده ۹ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست (مصوب ۱۳۵۳، ۳، ۲۸ و اصلاحی ۱۳۷۱، ۸، ۲۴).

۲- مقررات جلوگیری از آلودگی تخریب محیط زیست و جلوگیری از پخش و ایجاد صداهای زیان آور به محیط زیست و همچنین ضوابط تعیین معیار و میزان آلودگی موضوع ماده ۱۹ این قانون و محدودیت و ممنوعیت های مربوط به حفظ و بهبود

و بهسازی محیط زیست به موجب آیین نامه ها آیین نامه هایی خواهد بود که به تصویب کمیسیون های کشاورزی و عمران روستایی و بهداری و دادگستری و مجلس برسد ماده ۱۰ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست.

۳- سازمان با توجه به مقررات و ضوابط مندرج در آیین نامه های مذکور در ماده ۱۰ کارخانجات و کارگاههای کارگاههایی که موجب آلودگی محیط زیست را فراهم می نماید مشخص و مراتب را کتبا با ذکر مسائل بر حسب مورد به صاحبان یا مسئولان آنها اقدام می نماید که ظرف مدت معینی نسبت به رفع موجبات آلودگی مبادرت یا از کار و فعالیت خودداری کنند در صورتی که در مهلت مقرر اقدام نمایند به دستور سازمان از کار و فعالیت ممانعت به عمل خواهد آمد. در صورتی که اشخاص ذینفع نسبت به اخطار یا دستور سازمان معترض باشند می توانند به دادگاه عمومی محل شکایت نمایند. دادگاه فوراً و خارج از نوبت به موضوع رسیدگی می کنند و در صورتی که اعتراض را وارد تشخیص دهد، رای به ابطال اخطار یا رفع ممانعت خواهد داد رای دادگاه قطعی است. ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست.

۴- به کار انداختن و سایل نقلیه موتوری که بیش از استانداردهای مقرر دود و آلوده کننده های دیگر را وارد هوای آزاد می نمایند ممنوع است. (ماده ۱۹ آیین نامه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۲۹۴ ۱۳۵۴)

۵- هر وسیله نقلیه موتوری که بکار انداخته می شود باید دارای گواهینامه مخصوص مبنی بر رعایت استانداردهای آلودگی هوا باشد. از حرکت و سایل نقلیه موتوری فاقد گواهینامه مزبور در شهرها توسط ماموران راهنمایی و رانندگی و در خارج از شهرها توسط پلیس راه جلوگیری به عمل خواهد آمد. (ماده ۲۴ آیین نامه جلوگیری از آلودگی ها)

۶- نظریه مشورتی با توجه به اینکه طبق قسمت اخیر تبصره ذیل بند ۲۴ ماده ۵۵ قانون شهرداری دائر کردن دفترخانه اسناد رسمی در محل مسکونی استفاده تجاری محسوب نگردیده است. آیا شکایت از مزاحمت دفترخانه اسناد رسمی قابل طرح در کمیسیون موضوع بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون مذکور می باشد یا نه ؟

۷- جلوگیری از ایجاد و تا سیس کلیه اماکنی که به نحوی از انحاء موجب بروز مزاحمت برای ساکنین یا مخالف اصل بهداشت باشد.

۸- جلوگیری از آلوده کردن هوا با هر وسیله اعم از گرد و خاک و بو و دود و سوزاندن اشیاء و زباله و یا نصب لوله بخاری یا کانال و یا هرگونه مجرای به طرف معبر که محل عبور دود باشد.

۹- جلوگیری از ریختن آشغال و زباله و ضایعات ناشی از فعالیت کسبی و فضولات ساختمانی و مواد نفتی و روغنی و فاضلاب از هر رقم در سطح معبر و جوی های آب و تاکید بر حمل آوار یا زباله با وجود اخطار شهرداری و همچنین جلوگیری از خساراتی که از طریق شستن و غیره و ریختن مواد نفتی و تهیه بتن به سطح معابر وارد می شود و همچنین دفع مواد زائد و ذبح احشام در محل های غیر مجاز (به استثنای قربانی ها و ندور)

۱۰- جلوگیری از نصب هر نوع و هر قسم دکه که در سطح شهر اعم از پیاده رو معبر روی جوی و باغچه حاشیه ای و یا متن خیابان ها برای هر منظور و عنوان بدون اجازه شهرداری باشد و همچنین ممانعت از پارک طویل المدت وسایل نقلیه اسقاطی یا مستعمل متروکه در کنار معبر

۱۱- جلوگیری از مخطط و نقاشی کردن یا آگهی و الصاق آن در سطوح مشرف به معابر عمومی و ابنیه بدون اجازه شهرداری و موافقت مالک و همچنین ممانعت از الصاق هر گونه آگهی بر روی تابلوهای راهنمایی و رانندگی و یا وارد ساختن خسارت به آنها به نحوی که از حالت انتفاع خارج گردد و همچنین جلوگیری از نصب هرگونه تابلوهای تبلیغاتی در میداین پارک شهر و معابر عمومی بدون اذن شهرداری.

۱۲- کنترل و جلوگیری از احداث شبکه تلفن برق آب گاز و سایر تاسیسات در معابر و شوراع عام و حفر چاه بدون مجوز شهرداری و با مجوز و عدم نصب علائم هشدار دهنده در مدت عملیات و یا عدم پوشش متناسب دهانه حفره ها و یا چاه های حفاری شده (قاسمی، ۱۴۰۰: ۱۲۵).

- نظریه مشورتی اداره حقوقی به شرح زیر است:

با توجه به بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری، اختیار شهرداری ها برای جلوگیری از ایجاد و تا سپس کلیه اماکنی که به نحوی از انحا موجب بروز مزاحمت برای ساکنین گردد و به طور کلی تمام مشاغل و کسب هایی که ایجاد مزاحمت و سر و صدا می کند یا مخالف اصول بهداشت در شهرهاست با توجه به مثال هایی که در این بند زده شده است شامل دفترخانه های اسناد رسمی نمی گردد و به نظر نمی رسد که موضوع سوال قابل طرح در کمیسیون موضوع تبصره بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری باشد. نظریه شماره ۷۴۶۷۸ مورخ ۱۳۶۱/۸/۳۰ اداره حقوقی دادگستری مجموعه نظرهای مشورتی اداره حقوقی دادگستری.

- ترکیب اعضای کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵

سه نفر نماینده به انتخاب شورای اسلامی شهر اما در عمل شورای اسلامی شهر نمایندگان بهداشت شهرداری و قوه قضاییه را به عنوان اعضاء این کمیسیون معرفی می نماید.

این کمیسیون در مقام رسیدگی به اعتراض به نظریه شهرداری تشکیل می شود بنابراین برخلاف کمیسیون های ماده ۱۰۰ و ۷۷ شهرداری ابتدا به موضوع تحت صلاحیت رسیدگی نمی کند تصمیم کمیسیون ممکن است مبنی بر تایید و یا رد نظریه شهرداری در مورد مشاغل مزاحم باشد. این تصمیم غیر قابل تجدید نظر و قطعی می باشد. البته مطابق ماده ۱۰ قانون دیوان عدالت اداری می توان به رای قطعی کمیسیون در این مرجع اعتراض نمود. بدیهی است تا زمانی که رای در دیوان عدالت اداری نقض نگردد و یا دستور موقت جلوگیری از اجرای رای از دیوان عدالت صادر نگردد. رای کمیسیون لازم الاجراء خواهد بود.

کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵ مرجع رسیدگی به اعتراض شهروندان از تشخیص شهرداری در ارتباط با تعطیل تخریب و انتقال صنایع و مشاغل مزاحم به خارج شهر است. تبصره بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری بیان می دارد:

شهرداری در مورد تعطیل و تخریب و انتقال به خارج شهر مکلف است مراتب را ضمن اعطاء مهلت مناسبی به صاحبان آنها ابلاغ نماید و اگر صاحب ملک به نظر شهرداری معترض باشد باید ظرف ده روز اعتراض خود

را به کمیسیونی مرکب از سه نفر که از طرف انجمن شهر شورای اسلامی شهر انتخاب خواهند شد تسلیم کند رای کمیسیون قطعی و لازم الاجراء است.

هر گاه رای کمیسیون مبنی بر تایید نظر شهرداری باشد و با صاحب ملک به موقع اعتراض نکرده و یا در مهلت مقرر شخصا اقدام نکند شهرداری به وسیله مأمورین خود راسا اقدام خواهد نمود.

البته ناگفته نماند که از طریق محاکم حقوقی و کیفری هم می توان علیه صنوف و یا فرد مزاحم شکایت نمود و یا دادخواست حقوقی ارائه داد.

به هر حال چنانچه موضوع از طریق شهرداری پیگیری شود شهرداری می تواند به صاحبان صنوف مزاحم مهلت مناسبی دهد تا نسبت به رفع مزاحمت اقدام نمایند.

یادآوری با توجه به اهمیت موضوع حفظ بهداشت و رفع مزاحمت صنایع آلاینده برای آسایش شهروندان و همچنین افزایش قدرت اجرایی آرای صادره کمیسیون، پیشنهاد می‌گردد از طرف شورای اسلامی شهر مقامات ذیل جهت عضویت در کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵ انتخاب گردند:

۱- یکی از قضات دادگستری

۲- رئیس بهداشت محیطی یکی از کارکنان مجرب آن اداره با هماهنگی رئیس اداره

۳- یکی از پرسنل فرمانداری با هماهنگی فرماندار شهرستان.

-رسمیت جلسه و مناط اعتبار تصمیمات کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵

جلسه کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵ با حضور هر سه نفر اعضاء رسمیت می‌یابد و مناط اعتبار رای اکثریت مطلق می‌باشد و ضمناً فرد مخالف بایستی صورتجلسه را امضا لکن می‌تواند زیر امضاء خود دلیل مخالفت خود را اعلام نماید.

- مرجع رسیدگی به اعتراض آرای صادره تصمیمات کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵

در صورتی که مالک یا ذینفع اعتراض به آراء کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵ داشته باشند. مرجع رسیدگی به اعتراض دیوان عدالت اداری می‌باشد. کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵ کمیسیون تجدید نظر ندارد. رای قطعی و لازم الاجرا بوده و فقط از طریق دیوان عدالت اداری قابل تجدید نظر می‌باشد.

- گردش کار کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری

چنانچه در متن ماده قانونی نیز قید گردیده است این کمیسیون مرجع رسیدگی به اعتراض صاحبان اماکن و مشاغلی که به نوعی ایجاد مزاحمت برای شهروندان دارند و شهرداری بر علیه آنها رای تعطیلی یا انتقال به خارج از شهر را گرفته می‌باشد. فلذا به صورت مختصر گردش کار اقدامات کمیسیون از بدو شروع به کار تا صدور رای و چگونگی اعتراض به آرا ذیلاً توضیح داده می‌شود:

شهرداری موظف است توسط ماموران خود به صورت مرتب از سطح شهر بازدید و در صورت مشاهده هرگونه ایجاد و تاسیس اماکنی که فعالیت آنها به نحوی از آنجا موجب مزاحمت برای ساکنین خواهد شد و یا مخالف اصول بهداشت می‌باشد و با مزاحمت‌هایی مانند سر و صدا، تولید دود، عفونت و یا تجمع حشرات می‌گردند را تعطیل و جهت تخریب یا انتقال به خارج از شهر اقداماتی به شرح ذیل به عمل آورد.

مراتب چگونگی آلودگی فعالیت محل توسط مامور شهرداری بررسی و به آقای شهردار گزارش می‌گردد.

شهرداری مراتب را به همراه نوع آلودگی و نظر شهرداری مبتنی بر تعطیل، تخریب یا انتقال به خارج از شهر را به صورت کتبی ضمن قید مهلت مناسبی جهت اقدامات لازم کتباً به مالک اعلام می‌نماید.

مالک در صورت اعتراض به نامه و تصمیم شهرداری می‌تواند لایحه اعتراضیه خود را ظرف مدت ۱۰ روز به دبیرخانه کمیسیون یا شهرداری تسلیم نماید.

اعتراض مالک در دبیرخانه کمیسیون (شهرداری ثبت و توسط دبیر کمیسیون) شهرداری اعضای کمیسیون دعوت می‌کردند.

کمیسیون در اولین جلسه خود موضوع را بررسی و در صورت نیاز به حضور مالک، مقرر خواهد نمود تا در جلسه دیگری از مالک نیز دعوت به عمل آید و با این که با مطالعه و بررسی لایحه اعتراضی مالک و درخواست شهرداری باید با در نظر گرفتن قوانین و مقررات جاری نسبت به صدور رای اقدام می نماید.

هرگاه رای کمیسیون مبنی بر تایید نظر شهرداری باشد و یا صاحب ملک به موقع اعتراض نکرده و یا شخصاً دستور شهرداری را اجرا نکرده باشد، شهرداری به وسیله مأمورین خود راساً اقدام خواهد نمود.

یادآوری بدیهی است به منظور جلوگیری از تبعات سیاسی و اجتماعی لازم است هنگام تعطیل نمودن اماکن و یا تخریب محل و یا انتقال محل کسب به خارج از شهر قبل از اجرای تصمیم شهرداری یا رای کمیسیون با فرمانداری و دادگستری محل هماهنگی لازم به عمل آید (میرزایی، ۱۴۰۲).

۳- کمیسیون ماده ۹۹ قانون شهرداری

هر گونه تصمیم گیری در مورد حریم شهر تعیین حدود حریم و تهیه نقشه جامع شهر سازی و کلیه اقدامات عمرانی از جمله قطعه بندی و تفکیک اراضی و خیابان کشی و جانمایی برای کارگاه ها، کارخانه ها، درمانگاه ها، فضای سبز و همچنین تهیه مقررات مربوط به حفظ بهداشت عمومی از اختیارات این کمیسیون است.

- مستندات قانونی تشکیل کمیسیون ماده ۹۹ قانون شهرداری:

تبصره ۲ بند ۳ قانون الحاق یک بند و ۳ تبصره به عنوان بند (۳) به ماده ۹۹ قانون شهرداری ها (مصوب ۱۳۷۲ ۱۲/۱)

- اعضای کمیسیون ماده ۹۹ قانون شهرداری

این کمیسیون سه عضو به شرح ذیل دارد:

۱- نماینده وزارت کشور

۲- نماینده قوه قضاییه. ..

۳- نماینده وزارت مسکن و شهرسازی تبصره (۲) بند ۳ قانون فوق الذکر.

- وظایف کمیسیون ماده ۹۹ قانون شهرداری

این کمیسیون مرجع رسیدگی به تخلفات ساختمانی ساخت و سازهای غیر مجاز و ساخت و سازهایی که مطابق با مفاد پروانه ساختمانی نباشد ساخت و سازهایی که مطابق اصول فنی و مهندسی ساخته نشده اند و به طور کلی تخلفات امور ساختمانی در خارج از حریم می باشد.

- گردش کار کمیسیون ماده ۹۹ قانون شهرداری

به استناد ماده ۶ آیین نامه مربوط به استفاده از اراضی و احداث بنا و تأسیسات در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها توسط استاندار مجوز صدور پروانه ساختمانی و ساخت و سازهای واقع در خارج از حریم شهرها و خارج از محدوده روستاها به یکی از ارگانها بخشداری بنیاده، سکن دفتر فنی شهرداری واگذار می گردد.

پس از تفویض اختیار استاندار کارشناسان بازدید مرجع صادر کننده پروانه ساختمانی از محل بازدید و در صورت مشاهده هرگونه تخلف ساختمانی مراتب را به همراه مستندات به دبیرخانه اعلام می نماید. دبیرخانه کمیسیون از مالک یا مالکین درخواست می نماید ظرف مدت معینی هرگونه مدارک دال بر اعتراض دارند را به دبیرخانه ارائه نمایند. سپس با دعوت دبیرخانه جلسه کمیسیون برگزار و پرونده در جلسه مطرح و برابر ضوابط تصمیم لازم اتخاذ می گردد (محمدی، ۱۳۹۸).

۴- کمیسیون ماده ۱۰۱ قانون شهرداری

کمیسیون ماده ۱۰۱، امور مربوط به تفکیک اراضی مورد درخواست مالک و تصویب یا عدم تصویب نقشه ای که مالک جهت تفکیک زمین خود ارائه کرده در صلاحیت این کمیسیون است و کمیسیون ماده ۱۱۰۰ شاره کرد که هر یک از آنها وظائف خاص و تعریف شده خود را دنبال می کنند.

- اصلاحیه ماده ۱۰۱ قانون شهرداری

ماده واحده ماده واحده ۱۰۱ قانون شهرداری به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۱۰۱ ادارات ثبت اسناد و املاک و حسب مورد دادگاه موظف اند در موقع دریافت تقاضای تفکیک و افراز اراضی واقع در محدوده و حریم شهرها از سوی مالکین عمل تفکیک و افراز را بر اساس نقشه ای انجام دهند که قبلاً به تأیید شهرداری مربوط رسیده باشد نقشه ای که مالک برای تفکیک زمین خود تهیه نموده و جهت تصویب در قبال رسید تصمیم شهرداری می نماید باید پس از کسر سطوح معابر در رسم شهرداری مربوط به خدمات عمومی از کل زمین از طرف شهرداری حداکثر ظرف سه ماه تأیید و کتباً به مالک ابلاغ شود.

۵- کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری

در کمیسیون ماده ۱۰۰ یا بدویاً کمیسیون اول مالکین اراضی و املاک واقع در محدوده شهر یا حریم آن باید قبل از هر اقدام عمرانی یا تفکیک اراضی و شروع ساختمان از شهرداری پروانه اخذ نمایند که این کمیسیون به منظور رسیدگی و جلوگیری از عملیات ساختمانی، ساختمان های بدون پروانه یا مخالف مفاد پروانه به وسیله مأمورین شهرداری اعم از آنکه ساختمان در زمین محصور یا غیر محصور واقع باشد تشکیل می گردد. (عباس زاده و رحیمی، ۱۳۹۰: ۱۰)

منابع و مأخذ

۱. جعفری لنگرودی، محمد جعفر (۱۳۸۸) ترمینولوژی حقوق، انتشارات گنج دانش.
۲. دهخدا، علی اکبر (۱۳۸۴) لغت نامه دهخدا، انتشارات امیرکبیر.
۳. عباس زاده؛ رحیمی، عبدالرضا؛ شهاب؛ عباس زاده، عثمان؛ رحیمی (۱۳۹۰) کمیسیون‌های شهرداری، ناشر: سازمان شهرداری‌ها و دهیاریهای کشور.
۴. عبدلی آشتیانی، اسدالله (۱۳۹۷) تاریخچه شهرداری آشتیان، انتشارات سفیر اردهال.
۵. قاسمی، حبیب، زرغام فرد، مسلم، حاجی زاده بیگدلی، علی (۱۴۰۰) کمیسیون‌های شهرداری، انتشارات نیکایش.
۶. محمدی، امید (۱۳۹۸) کمیسیون‌های شهرداری، انتشارات جنگل.
۷. معین، محمد (۱۳۹۹) فرهنگ لغت معین، تهران: انتشارات زرین.
۸. میرزایی، علیرضا (۱۴۰۲) کمیسیون‌های شهرداری، انتشارات بهنامی.